

Az adatbázis mezőszerkezete

Az adatbázis rekordjai egyetlenegy nyelvi adatot tartalmazhatnak csupán a hozzájuk rendelt információkkal együtt.

Nem feltétlenül van kitöltve minden rekord, azaz nyelvi adat esetében minden egyes mező: nem feltétlenül van megadva ugyanis minden információ ehhez.

Az egyes mezők az alábbiak:

- 0. azonosító**
- 1. megye megjelölése**
- 2. település megjelölése**
- 3. forrásadatok (könyv, lapszám)**
- 4. a helynév sorszáma**
- 5. a helynév nyelvi hovatartozása**
- 6. évszám, forrástípus-jelölés**
- 7. a helynév mint nyelvi adat**
- 8. a helynév helyragos formája vagy formái**
- 9. helyfajta**
- 10. az objektumra és a hely nevére vonatkozó információk**
- 11. standardizált helynévalak**
- 12. nyelvi elemzési mezők**

Az egyes mezők tartalma a következő:

- 0. azonosító**
automatikusan állítjuk elő az 1–3. oszlopból utólagosan (manuálisan kiegészítve az azonos objektumra utaló nevek jelölésével). A feldolgozás első fázisában erre a feladatra nem kerül sor.
- 1. megye megjelölése**
a mező numerikus (pl. Baranya megye: 11, Tolna megye: 12, Somogy megye: 13)
- 2. település megjelölése**
a mező numerikus: a kötetben megadott sorszám szerint jelöljük a településeket
- 3. forrásadatok**
 - itt csak az adatbázisban feldolgozott munkára utalunk, továbbá a megfelelő lapszámot tüntetjük fel, kettősponttal elválasztva, szóköz nélkül, pl. BMFN 1:126 (azaz a BMFN 1. kötetének a 126. lapján található az adat)
 - ha egy-egy névadatra vonatkozó információ két lapon szerepel (pl. a névadat a 41. lapon van, de az objektum leírása a 42. lapon), csak azt a lapszámot szerepeltetjük, ahol az adat található (ha maga a névadat elemei kerülnek két lapra, akkor mindkét lapszámot feltüntetjük: 41–42).
- 4. a helynév sorszáma**
 - a kötetben megadott sorszám
- 5. a helynév nyelvi hovatartozása**
 - többnyelvű településeken meg van jelölve a név nyelvhasználói körének nyelve, pl. német, cigány stb., ezek a megfelelő rövidítéssel kerülnek be a mezőbe

- a névforma magyarnyelvűségére azonban itt nem utalunk, ahol ez a mező nincs kitöltve, az magyar névhasználatra utal
- amennyiben a történeti adatoknál nincs nyelvi rövidítés, de világos, hogy német, szerb-horvát stb. névforma adata, a német, szerb-horvát stb. minősítést jelöljük a másutt is alkalmazott rövidítéssel.

6. évszám

- az adat forrásban való előfordulásának évszáma a történeti adatok esetében nem közvetlenül, hanem forrásjelöléssel van megadva (pl. K1), az 1. fázisban csak ezt az információt emeljük be a forrástípus mezőbe
- majd egy-egy település valamennyi adatának rögzítését követően rögzítjük az évszámot is az év oszlopban,
- az élőnyelvi adatoknál az első ütemben ez a rovat üresen marad, csak a település adatainak rögzítését követően töltjük ki: az élőnyelvi adatoknál a második ütemben ide a gyűjtés éve kerül (ha több ilyen év meg van jelölve, akkor ezek közül a legutolsó), ill. ennek hiányában a kötet megjelenésének éve

7. forrástípus

- a források jelzése a szövegfile-ban gyakran összevontan történik: pl. BC3–5: *Mekényes*, ami azt jelzi, hogy a három forrásban azonos adatforma szerepel. Az összevont forrásjelzéseket az adatbázisban szétszedve, azaz hozzájuk önálló rekordokat rendelve adjuk meg, mindegyik mellett feltüntetve a megfelelő névadatot is: BC3 — *Mekényes*, BC4 — *Mekényes*, BC5: *Mekényes* (lásd az útmutató második részében a 3.1. példában is)

8. a helynév mint nyelvi adat

- az élőnyelvi adatoknál ez fonetikus lejegyzésű formát takar
- a történeti adatoknál pedig betűhív formát (itt az adat ismétlésére ~ jel is utalhat, ezt Baranya megye esetében az előtte lévő adatra vonatkozóan tekintjük, Somogy és Tolna megye esetében viszont a ~ mindig az élőnyelvi adatra vonatkozik. A ~ jel helyett a megfelelő betűhív formát adjuk meg adatként az adatbázisban.
- ha egy-egy történeti adat idézetben szerepel, a nyelvi adat mezőben csak magát az adatot tüntetjük fel, és az egész idézetet (adattal együtt) betesszük az objektuminformáció mezőbe
- a történeti adatok mellett álló római szám (pl. *Varga völgy II.*) az adat része, együtt szerepel tehát a névadattal a nyelvi adat mezőben
- a névadatok bel- vagy külterülethez tartozását nem jelöljük, egy-egy objektum azonosítására a sorszám szolgál
- ha a népi névvel azonos a hivatalos névváltozat: azaz pl. ilyen jelzést találunk: „*Fő utca [~]*”, akkor a ~-vel jelölt hivatalos névforma nem kap új rekordot, de az objektuminformáció mezőben megjegyezzük: „Hivatalos név is.”
- Somogy és Tolna megye esetében előfordul, hogy a térszínformára utaló elem hozzátartozik a névhez: ilyenkor rövidítve ugyan, de kurzívan áll, pl. *Piac r*, *Cseriti d*. Ezeket a rövidítéseket az adat mezőben és a helyfajta mezőben egyaránt fel kell tüntetnünk.

9. a helynév helyragos formája vagy formái

- egyes neveknél szerepelnek a hol? és/vagy honnan?, hová? kérdésre felelő határozóragos formák, ezek a forrásban rövidített módon kerülnek be a mezőbe, a német és a délszláv adatoknál ez prepozíciós formákat jelent

10. helyfajta

- a hely fajtájára, művelési jellegére utaló rövidítések
- az objektum fajtájára utaló rövidítéseket nem oldjuk fel
- az objektum fajtájára utaló rövidítéseket mindegyik adathoz felvesszük, de a történeti adatoknál csak azokat, amelyek az adott névformához kapcsolódnak, azaz a történeti adatokra utaló []-en belül szerepelnek

11. az objektumra és a hely nevére vonatkozó információk

- a hely birtoklására, egyéb történeti viszonyokra vonatkozó információk
- ide kerülnek továbbá a nevek keletkezését érintő magyarázatok is
- itt kapnak helyet mind a névhasználóktól származó, mind pedig a közvételezőktől való megjegyzések
- ha egy-egy objektumhoz több névforma is tartozik, az objektumra vagy a névre vonatkozó információt mindegyik jelenkori névhez felvesszük
- ha szögletes zárójelben [xxx] forrás nélkül szerepel adat, az hivatalos névnek számít, annak évszámához ugyancsak az élőnyelvi adathoz írott évszám kerül, az objektuminformáció rovatba pedig a „Hivatalos név.” megjegyzés.

12. standardizált helynévalak

- az adatbevitel első fázisában csak a nem magyar nevek esetében töltjük ki ezt a mezőt, mivel ezeket a formákat maga a névtár is megadja
- a magyar nyelvű nevek standardizálására a nyelvi elemzés elvégzésekor kerül sor
- mind az élőnyelvi, mind pedig a történeti adatok esetében megadunk standardizált formát, abban az esetben is, ha ez semmiben nem is különbözik a nyelvi adattól

13-xx. nyelvi elemzési mezők

- ezek meghatározására egy későbbi időben kerülhet sor, az adatbázisban rögzítéskor ezeket a mezőket nem is tüntetjük fel